

KOOSTÖÖVESTLUS, VAJADUSEL RAJALEIDJASSE SUUNAMINE

Koostajad: Airi Lehemets, Silja Sepp, Mai-Liis Tint, Janne Toomann, Maarja Utno, Tatjana Šukurova.
Juhendajad: Riin Seema, Arno Baltin.



1. ETTEVALMISTUS

Eesmärk: luua turvaline ja usalduslik
õhkkond.
Eelteavitus.
Informatsioon nõustamisprotsessi kohta.

2. PEAMISTE TEEMADE KÄSITLEMINE

Lapse tugevuste ja arengu märkamine.
Rakendatud tugimeetmed.
Vanema kuulamine.

3. RAJALEIDJA ROLLI TUTVUSTAMINE

Rajaleidja ülevaade.
Pöördumise vajaduse selgitamine.
Hirmude ja küsimuste arutamine.
Protsessikirjeldus.

4. KOKKUVÕTE JA KOKKULEPPED

Kokkulepete sõlmimine (kirjalikult).
Edasised sammud.
Tänamine.

JUHEND VESTLUSKAVA KASUTAMISEKS



Käesolev vestluskava on loodud kasutamiseks vestluses lapsevanemaga ning selle eesmärk on toetada koostööd kodu ja kooli vahel. Kava on koostatud Tallinna Ülikooli ELU projekti “Probleemvestluste, perevestluste, koostöövestluste KAVAD lasteaiaõpetajale, kooliõpetajale ja tugispetsialistile” raames.

Meie grupi projekti eesmärk oli töötada välja vestluskava, mis aitab luua koostöise õhkkonna ja toetab õpetajaid ja tugispetsialiste lapsevanemate suunamisel kooliväliste spetsialistide poole (nt Rajaleidja komisjon, psühholoog jm).

Keerulised vestlused on haridusasutustes vältimatud ning oluline on, et õpetajad ja tugispetsialistid saaksid tugineda selgele ja struktureeritud juhendile, mis aitab vestlusi suunata ning muuta need efektiivsemaks ja toetavamaks. Vestluskava saab kasutada ka lasteaias väikeste kohandustega.

Kava keskendub lapse tugevustele, toetavatele teguritele ja võimalikele murekohtadele nii kodu- kui koolikeskkonnas. Läbi avatud küsimuste ja arutelu loodetakse saada parem ülevaade lapse igapäevastest kogemustest ning ühiselt leida parimad viisid lapse arengu ja heaolu toetamiseks. Vestluskava aitab õpetajat või tugispetsialisti vanema Rajaleidja nõustamismeeskonna poole pöördumisele suunamisel.

LAPSEVANEMA EELTEAVITUS

Hea lapsevanem, [lapsevanema nimi]!

Pöördun Teie poole, et leppida kokku aeg vestluseks, kus arutame koos [tugispetsialistidega], kuidas saaksime üheskoos toetada Teie lapse arengut.

Soovime jagada oma tähelepanekuid ning koos Teiega leida parimad võimalused lapse edasise arengu toetamiseks.

Vestlus toimub toetavas ja koostöisele suhtele suunatud õhkkonnas ning on loomulik osa meie igapäevasest tööst laste arengu toetamisel. Meie eesmärk on, et tunneksite end selles vestluses kindlalt ja toetatult.

Et kohtumine oleks sisukas ja sujuv, palun Teil enne vestlust läbi mõelda alljärgnevad teemad, mis on lisatud failina.

Palun täitke lisatud küsimustik ja saatke see enne kohtumist tagasi. Prindin lehe välja ja saate vestluse ajal sellele tugineda.

Saadan Teile koos kirjaga tutvumiseks ka lapse arengukaardi. Õpetajad ning tugispetsialistid on [kahe] kuu jooksul jälginud ning kirjeldanud lapse arengut. Täheldatud on, et mitmes valdkonnas vajab laps täiendavat tuge ja individuaalset lähenemist.

Pakume vestluseks järgmisi aegu:

[Kuupäev 1] kell [kellaaeg] või kell [kellaaeg]

Nõustamisvestluse kestus on kuni 1 tund. Palun andke teada, milline aeg Teile kõige paremini sobib, et saaksime kohtumise kokku leppida.

Jään ootama Teie vastust!

Parimate soovidega

[õpetaja nimi]



Näidisküsimused lapsevanemale:

1. Milliseid tugevusi ja huvisid Te oma lapse puhul kõige rohkem märkate?
2. Kas olete viimasel ajal märganud mingeid muutusi lapse käitumises või meeleolus?
3. Kuidas kulgevad hommikud ja õhtud kodus (nt riietumine, söömine, uinumine)?
4. Kuidas laps väljendab oma tundeid ja vajadusi koduses keskkonnas?
5. Kas on väljendeid või suhtlemisviise, mis töötavad kodus hästi ja võiksid toetada last ka koolis?
6. Kas Teil on olnud varasem kokkupuude tugispetsialistidega (nt logopeed, eripedagoog, psühholoog)?
7. Kas on midagi, mis Teid hetkel eriti muretsema paneb või millele sooviksite tähelepanu pöörata?
8. Kas Teil on ettepanekuid, kuidas lapse arengut võiks veelgi paremini toetada koolis ja kodus?
9. Kuidas laps reageerib uutele olukordadele või muutustele igapäevases rutiinis?
10. Millised tegevused või olukorrad tekitavad teie lapses enim rõõmu?
11. Milline päevakava või rutiin töötab teie lapse jaoks kõige paremini?
12. Kuidas saaks kool teid vanemana veel paremini toetada?

KOOSTÖÖVESTLUSE ALUSTAMINE



ENNE VESTLUST

- Mõtle läbi, mida soovid öelda.
- Valmista ette konkreetset näited lapse edusammudest ning väljakutsetest.
- Mõtle läbi nõustamise pikkus.
- Leia vaikne ruum.

VESTLUSE AVAMINE JA INFORMATSIOON NÕUSTAMISPROTSESSI KOHTA

Enda tutvustamine ja lapsevanemaga tutvumine

Eesmärk: Alustada vestlust sõbralikult ja rahulikult. Tervitada lapsevanemaid soojalt ning väljendada tänu, et nad leidsid aega kohtumiseks. Suhtlemistõkete eemaldamiseks võib algul ka veidi muudel teemadel rääkida. Iga teema juures anna vanemale võimalus rääkida.

- "Tere, rõõm Teid näha! Tänan Teid, et leidsite aega kohtumiseks".
- "Enne kui alustame vestluse põhiteemadega küsiks – kuidas teie lapse viimane koolinädal möödus?"
- "Meie eesmärk on toetada teie last parimal võimalikul viisil ja täna soovime jagada oma tähelepanekuid ning arutada koos, kuidas saaksime teda toetada. "
- "Meil on mõned tähelepanekud, mida sooviksime teiega koostöiselt arutada. Loodame ühiselt leida lahendused."

Informatsioon nõustamisprotsessi kohta

Eesmärk: Tutvustada kohtumise eesmärki, rääkida konfidentsiaalsusest ja vestluse pikkusest.

- "Meie vestlus on mõeldud ainult selleks, et arutada teie lapse arengut ja leida viise, kuidas saaksime koostöös tema õppimist toetada."
- "Siin ruumis räägitu jääb meie vahele."
- „Kui kunagi peaks tekkima vajadus info jagamiseks, näiteks spetsialistidele, siis teeme seda ainult teie nõusolekul."
- "Olen arvestanud tänase kohtumise pikkuseks kuni 1 tund."
- "Kui on küsimusi, võite alati julgelt küsida."
- „Kui midagi jääb ajaraami tõttu arutamata, lepime vajadusel kokku uue aja."

Positiivse alguse loomine

Eesmärk: Luua positiivne õhkkond. Alusta lapse tugevuste ja edusammude esiletoomisega positiivsete lausetega, näiteks:

- "Alustame sellest, mis tal juba hästi välja tuleb – ja neid asju on päris mitu!"
- "Ta on nii uudishimulik õpilane ja tal on suurepäraseid sotsiaalsed oskused, mis aitavad tal klassikaaslastega hästi läbi saada".
- "Ta on viimasel ajal tunnis aktiivsem ja näitab huvi uute teemade vastu."
- "Olen märganud, et ta püüab väga kaasa mõelda ja oskab ka teisi kuulata – see on suurepärase oskus."
- "Tõesti tore on näha, kuidas ta rõõmustab väikeste edusammude üle – see motivatsioon on väga oluline."

PEAMISED TEEMAD



Lapse hetkeseis ja tähelepanekud koolis

Eesmärk: Anda lapsevanemale ülevaade lapse käitumisest ja arengust haridusasutuses, tuues välja nii tugevused kui murekohad.

- „Teie laps osaleb aktiivselt tegevustes ning tal on mitmeid tugevusi, näiteks [nt sõnaline väljendus, loovus, hea mälu vms — täpsustada vastavalt lapsele].“
- „Samas oleme märganud, et [nt keskendumisvõimega on vahel raskusi / õppetöö ei edene eakohaselt / sotsiaalsetes olukordades võib laps jääda kõrvale vms].“
- „Oleme kooli siseselt proovinud mitmeid toetavaid lähenemisi — näiteks õpetaja individuaalne tähelepanu, väiksemates gruppides töötamine, tugispetsialisti kaasamine. Tugispetsialistid on teinud lapsega [nt mängulisi harjutusi, tähelepanu ja töömälu arendamist, suhtlemisoskuste toetamist vms — täpsustada].“
- „Sellest hoolimata on näha, et [probleem püsib / areng on aeglane / teatud murekohad kipuvad korduma], mistõttu otsime nüüd võimalusi edasiseks toetamiseks.“

Lapsevanema vaade

Eesmärk: Saada lapsevanema vaade lapse arengule koduses keskkonnas ning luua dialoog koostööks.

- „Tahaksime kuulda ka teie kogemust – teie tunnete oma last kõige paremini.“
- „Kuidas teil kodus on? Kas olete midagi sarnast märganud?“
- „Kas teil on varem olnud kokkupuudet tugispetsialistide või nõustamisteenustega?“
- „Kuidas laps end kodus tunneb? Kas on olnud mingeid muutusi?“
- „Millistes tegevustes tunnete, et laps ennast kodus kõige paremini väljendab?“
- „Kas on midagi, mis teid lapse arengu juures on rõõmustanud või muretsema pannud?“
- „Millist tuge on laps varasemalt saanud? Kas see on olnud tulemuslik?“

Rajaleidja rolli tutvustamine

Eesmärk: Selgitada Rajaleidja spetsialistide rolli, hindamise eesmärki ja kuidas see aitab last parimal moel toetada.

- „Oleme rääkinud lapse arengust, aga räägime nüüd ka sellest, millist tuge saab pakkuda Rajaleidja.“
- „Rajaleidja on Haridus- ja Noorteameti all tegutsev nõustamiskeskus, kus töötavad spetsialistid — psühholoogid, logopeedid, eripedagoogid ja sotsiaalpedagoogid.“
- „Nad aitavad põhjalikumalt hinnata lapse arengut, tugevusi ja valdkondi, kus võiks olla vaja rohkem tuge. Selle põhjal saab koostada soovitusi nii koolile kui ka perele, et toetamine oleks võimalikult sihipärane.“
- „See on võimalus mõista last paremini ja toetada tema arenguteed sobival viisil.“
- „Tegu on tasuta teenusega, kuhu saavad pöörduda nii koolid kui ka pered ise.“
- „Meil on olnud peresid, kes pärast Rajaleidja nõustamist tunnevad end kindlamalt ja saavad lapse toetamiseks uusi mõtteid.“

Hirmude ja küsimuste arutamine

Eesmärk: Kuulata ja mõista vanema võimalikke kõhklusi või küsimusi ning pakkuda selgitusi ja tuge otsuse tegemisel.

- „On täiesti arusaadav, et see võib tunduda veidi hirmutav – räägime, mis mõtted või tunded teil tekkinud on.“
- „Paljud lapsevanemad tunnevad alguses segadust või muret – see on täiesti normaalne.“
- „Kas Rajaleidjasse pöördumine tekitab teie jaoks küsimusi või kõhklusi?“
- „Meie kogemusel on paljudele peredele see samm olnud väga kasulik ja aidanud paremini mõista, millist tuge laps tegelikult vajab.“
- „Rajaleidja ei anna hinnanguid perele, vaid aitab kaasa parimate lahenduste leidmisele.“
- „Teie panus on väga oluline, sest lapse arengut toetame me üheskoos.“
- „Oleme väga tänulikud, kui saame koos arutada, mis võiks last kõige paremini toetada.“
- „Kui miski jääb segaseks, küsige kindlasti – me oleme teie jaoks olemas.“
- „Loodetavasti saame ühiselt mõelda, kuidas last kõige paremini toetada.“



KOKKUVÕTE

"Oleme täna rääkinud, et [lapse nimi] vajab lisatuge."

"Meie eesmärk on tagada lapsele võimalikult parim tugi."

"Oleme ühel meelel, et Rajaleidja poole pöördumine võib olla väga kasulik samm, et saada professionaalset hindamist ja täiendavat tuge."

"Meie vestlus on olnud samm edasi koostöö suunas, et saaksime üheskoos leida parimad lahendused ja toetada [lapse nimi] arengut."

EDASISED SAMMUD

"Meie valmistame ette vajaliku dokumentatsiooni (näiteks arengukaart, õpilasraamatu väljavõte, hinneteleht), millega saate pöörduda Rajaleidjasse."

"Kindlasti andke teada, millal nõustamine toimub, et saaksime dokumendid õigeaegselt väljastada."

"Soovime, et hoiate meid kursis ja jagate õpetaja või tugispetsialistidega infot kogu protsessi jooksul."

"Kui teil tekib küsimusi või vajate täiendavat tuge, ärge kõhelge meiega ühendust võtmast. Oleme siin, et teid igal sammul toetada."

KOKKULEPPED



Leppisime kokku, et...

- olete nõus osalema Rajaleidja õppenõustamisel ning tegema koostööd spetsialistidega, et tagada lapsele terviklik hinnang ja sobivad tugimeetmed;
- võtate ühendust Rajaleidjaga, et leppida kokku nõustamise aeg;
- kool valmistab ette vajalikud dokumendid, mida saate Rajaleidjale edastada;
- lapse paremaks toetamiseks esitate Rajaleidjale kooli poolt täidetud dokumendid õppenõustamise alustamiseks;
- jagate kooliga Rajaleidja otsuseid ja soovitusi, et kool saaks neid arvesse võtta lapse õppe- ja kasvatustöös;
- kohtume pärast Rajaleidja kirjaliku tagasiside laekumist, et arutada järgmisi samme lapse edasiseks toetamiseks koolis.

RAJALEIDJA – INFOVOLDIK LAPSEVANEMALE



Mis on Rajaleidja?

Rajaleidja on üle-eestiline võrgustik, mis pakub tasuta õppenõustamist lastele ning neid haridusteel toetavatele täiskasvanutele, sealhulgas vanematele, õpetajatele ja tugispetsialistidele.

Kuidas lapsevanemana Rajaleidjasse pöörduda?

Nõustamisaja broneerimine:

- Veebis: <https://rajaleidja.ee/broneeri-aeg/>
- Telefonil: 735 0700
- E-post: rajaleidja@harno.ee

Dokumentide esitamine:

Spetsialistide töö toetamiseks on vajalik esitada lapse kohta käivaid dokumente:

Koolidokumentid:

- Individuaalse arengu jälgimise kaart
- Hinneteleht või väljavõte õpilasraamatust
- Tugispetsialisti hinnangud

*Dokumentid saab esitada turvaliselt
kodulehel või saata e-posti teel:
rajaleidja@harno.ee*

Lasteaiadokumentid:

- Iseloomustus / arenduskava
- Koolivalmiduskaart (vajadusel)

**SKANEERI QR KOOD, ET
KÜLASTADA RAJALEIDJA
VEEBILEHTE:**



Terviseandmed (vajadusel):

- Terviseportaali väljavõte või arstitõend
- Puude raskusastme otsus või rehabilitatsiooniplaan

Nõustamisteenused hõlmavad:

- eripedagoogilist tuge
- logopeedilist tuge
- psühholoogilist tuge
- sotsiaalpedagoogilist tuge

KONTAKTID

Rajaleidja võrgustiku infotelefoni number on **+372 735 0700**

Infotelefon on avatud eesti keeles E-K 9–17, N-R 9–15, vene keeles E-R 9–13.

Lisainfot saab küsida ka e-posti teel: rajaleidja@harno.ee

<u>Esindus</u>	<u>Aadress</u>	<u>Dokumendid</u>
Tallinn	Lõõtsa 4, 11415 Tallinn (B-korpus, II korrus)	E-N 9–17, R 9.00–15
Võru	Kooli 6, 65606 Võru (III korrus)	T 15.00–17.00, R 10.00–12.00
Põlva	J. Käisi 2, 63308 Põlva (II korrus, sissepääs maja küljelt)	T 15.00–17.00, R 10.00–12.00
Valga	Kesk 12, 68203 Valga (Riigimaja)	T 15.00–17.00, R 10.00–12.00
Paide	Tallinna 18, Paide riigimaja	T 15.00–16.30, R 9.00–10.30
Jõgeva	Suur tn 3, Jõgeva (Riigimaja)	T 9.00–10.00, N 15.30–16.30
Rakvere	Ferdinand Gustav Adoffi 11, Rakvere (Rakvere Kroonikeskus, 3. korrus)	E 9.00–11.00, K 15.00–17.00
Haapsalu	Jaama 17, 90507 Haapsalu (II korrus)	E 10.00–11.00, K 16.00–17.00
Kuressaare	Lossi 12, 93816 Kuressaare (II korrus)	T 9.00–10.00, K 16.00–17.00
Kärdla	Leigri väljak 5	E 13.00–16.00
Rapla	Tallinna mnt 14, 79513 (Rapla Riigimaja)	Riigimaja infospetsialisti kätte
Pärnu	Pikk 16B, 80013 Pärnu (Riigimaja)	E–N 9.00–17.00
Viljandi	Kauba 12, 71020 Viljandi	E 9.00–10.00, N 15.00–16.00
Tartu	Tähe 4, 51010 Tartu (V korrus, sisenemine Tähe tänava poolsest peaksest)	E–N 9.00–17.00, R 9.00–15.00
Jõhvi	Keskväljak 4, 41531 Jõhvi (kaubanduskeskus Tsentraal, III korrus)	E–K 9.00–17.00, N–R SULETUD
Narva	Kerese 3, 20309 Narva (Kerese keskus, II korrus)	N 09.00–17.00

MÄRKMETELEHT LAPSEVANEMALE



Vestlusel räägitavad teemad:

- Vestluse avamine ja informatsioon nõustamisprotsessi kohta
.....
- Lapse hetkeseis ja tähelepanekud koolis
.....
- Tähelepanekud kodus
.....
- Rajaleidja roll
.....
- Hirmud ja küsimused
.....
- Kokkuvõte
.....
- Edasised sammud
.....
- Kokkulepped
.....